

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

הרבה אנשים כיום אוכלים בעלי חיים. וחשבתי על זה לעומק: אנחנו הורגים ואחר כך אוכלים בעל חיים שלא עשה שום דבר רע בחייו. מדוע מגיע לו למות? עוד לפני שבכלל ידעתי על העבודה, התחלתי לחפש תשובות לשאלה שלי. אומנם אני לא צמחונית, אך אני מאוד אוהבת בעלי חיים והרגשתי שהיחס כלפיהם אינו צודק!

גם ביהדות אנו רואים דוגמאות ליחס הזה כלפי בעלי החיים. לדוגמא: הקריבו קורבנות בבית המקדש, והשליכו שער עיזים אל מותו כדי לכפר על עם ישראל. מדוע על ידי הריגת בעל חיים חסר ישע ותמים חטאיו של עם ישראל מתכפרים? מדוע לא בדרך אחרת? בנוסף, ה' ציווה אותנו לדאוג לבעלי החיים. חייבים לתת לבעל החיים לאכול לפני שהאדם אוכל בעצמו, וחובה שלא לעשות מלאכה בשני מיני בהמות על מנת שלא לצערם ולגרום להם קושי וסבל. לכן, כשהרבנית רחל- המורה המלווה שלי, הציעה לי להצטרף לפרויקט הזה, ידעתי שזהו יהיה הנושא שבו אעסוק ואחקור.

סקירת מקורות תורניים

בהתחלה חיפשתי ועיינתי במצוות המצוינות בתורה שקשורות ליחס החיובי כלפי בעלי החיים: שילוח הקן (דברים כב', ו-ז'), אבר מן החי (בראשית א', ד', ט'), לא תחסום שור בדישו (דברים פרק כה', כד) ולא תחרוש שור וחמור יחדיו (דברים פרק כה', י'). ממצוות אלו ראיתי שחייבים להתנהג כלפי בעלי החיים ברחמנות ובהגינות. המקורות הבאים שחיפשתי הם מקורות בתורה שבהם רואים שלא מתנהגים כלפי בעלי החיים ברחמנות. למדתי על חשיבות היחס החיובי מסיפור על רבי ויחיס חסר הרחמים שלו לבעלי חיים ועל שנענש על כך. לבסוף התכפר לו והוא נרפא לאחר שגילה רחמים כלפי עכברים. (בבא מציעא פה, א)

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

כאשר אדם מתלבט על שימוש בחיה, הוא צריך לחשוב מהי המטרה והאם זו מטרה שמצדיקה צער ופגיעה בבעל החיים. ואם כן, תמיד צריך להשתדל שהצער יהיה באופן מינימלי ככל האפשר.

למשל קורבנות ושעיר לעזאזל. פעמים רבות בתורה מוזכרים ציונים להקרבת קורבנות. לדוגמא: שמות (פרק יב', ג') ששם יש את הציוני להקריב קורבן. עוד ציוני מובא בשמות פרק (יב', ג'-יא'), ששם מדובר על קורבן הפסח. עד כה למדתי שיש מקרים שחובה לדאוג לבעלי החיים ויש מקרים שיש היתר להורגם. לאחר מכן, הסתכלתי בכל מיני שו"תים של רבנים, לדוגמא שו"ת שבות יעקב חלק ג סימן עא, וגם בספר החינוך. כמו כן, נעזרתי במאמרים של הרב פרופ' שטינברג: אנצי' הלכתית רפואית כרך ו, וצער בעלי חיים לאור ההלכה. ממקורות אלו למדתי שאדם חייב לדאוג לבעה"ח אך מותר להשתמש בהם לכל צורך בשביל בני האדם.

סקירת מקורות חברתיים

כיום, יש כל מיני דוגמאות לשימוש בבעלי חיים. לדוגמא: ניסויים בבעלי חיים. הניסויים הם על מנת למצוא תרופה למחלה ולמחקר. בשנת 1994 מדינת ישראל קבעה שחובה להשתמש רק במספר בעלי החיים הדרוש לניסוי ושהניסויים יערכו תוך הקפדה עד מזעור הכאב והצער שייגרם להם. כמו שניתן לראות בהלכות שחיטה, אשר מאפשרים לנו לאכול את בעלי החיים אך במזעור הכאבים עבורם.